

Eerdere editie van het festival Puur.

FOTO HIELCO KUIPERS

Oegstgeestse Klinkenbergerplas vormt decor van festival Puur

Oegstgeest ■ De oever van de Klinkenbergerplas vormt zaterdag 25 juli opnieuw het decor van het festival Puur.

Tussen 14.00 en 23.30 uur staan er drie podia in het recreatiegebied met daarop 'toffe acts' en dj's. De drie area's zijn onderverdeeld in: Snoeituin (techno), Pompstation (house en groove) en Puur Classics (hits

van toen en nu). Als extra is dit jaar ook nog De Wilde Weide toegevoegd, die door Ponyclubbing wordt gehost.

Voor het festival wordt een minimumleeftijd van 18 jaar gehanteerd. Eigen consumpties, drugs en dieren zijn niet toegestaan. Wel zullen er diverse foodtrucks op het festivalterrein geparkeerd staan.

Els van Foeken en Maurits de Vries. FOTO GEMEENTE ALPHEN AAN DEN RIJN

92-jarige kunstenaar schenkt buste van Willem-Alexander

Alphen aan den Rijn ■ Beeldhouwer Els van Foeken heeft een buste van koning Willem-Alexander geschonken aan de gemeente Alphen aan den Rijn.

De Nieuwkoopse Els van Foeken is 92 jaar en heeft een lange carrière achter de rug. Zij maakte in het verleden onder meer borstbeelden van Youp van 't Hek en Wim Sonneveld. Ook legde zij prinses Beatrix en prins Claus vast in klei.

Vanwege haar hoge leeftijd heeft zij besloten te stoppen. In het licht daarvan schenkt ze een bronzen beeld van de koning aan de gemeente Alphen. De kop is 45 centimeter hoog en staat op een metalen sokkel van 100 centimeter. Wethouder Maurits de Vries (cultuur) heeft het in ontvangst genomen. Voorlopig krijgt het beeld een plek in het gemeentehuis. Naar een betere plek wordt gezocht.

Jonathan Jeremiah geeft intiem concertje in platenzaak Velvet

Leiden ■ De Britse singer-songwriter Jonathan Jeremiah treedt vrijdag 24 juli op in de Leidse platenzaak Velvet.

Jeremiah heeft onlangs zijn eerste live-album uitgebracht: 'Live at Royal Theatre Carré'. Het dubbelalbum is een registratie van twee volledig uitverkochte concerten in Carré vorig jaar november.

Ter promotie van deze nieu-

we plaat doet Jonathan Jeremiah een aantal zogeheten instore-optredens. Naast Amsterdam en Hilversum komt hij vrijdag dus ook naar Leiden. Om 16.00 uur is hij te gast bij Velvet aan de Nieuwe Rijn. Het optreden is gratis toegankelijk.

De Brit scoorde hits met nummers als 'Happiness', 'Heart of Stone' en 'Lost'. Bij Velvet is hij akoestisch te horen.

EXPOSITIE Nieuw leven voor oude Griekse mythe

Odysseus als kind in een zwembad

De mythische omzwervingen van Odysseus zijn door de eeuwen heen in talloze versies verteld. Zoals nu met de film 'The Odyssey' van Christopher Nolan. De Haarlemse kunstenaar Elisa Pesapane voegt daar – met een boek en een expositie in het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden – een eigen variant aan toe, waarmee ze dwars door alle geschreven en ongeschreven regels gaat. Zo is Odysseus bij haar nog maar een kind. En hij heeft een broertje.

Richard Stekelenburg

Leiden ■ In zijn zwembroek en gewapend met een bezem trekt het kind Odysseus in het verhaal van Elisa Pesapane met wapperende haren op avontuur uit. Hij heeft zijn broertje stevast in zijn kielzog. Het doel van de reis is het terugvinden van de verloren mensheid, want iedereen is plotseling verdwenen. Onder hen is ook hun moeder. Op hun tocht komen ze monsters, een bloeddorstige zee-meermin, kleine cycloopjes en een nogal jaloerse centaur tegen. Is dit ernst of kinderspel? Dat is de vraag.

De toeschouwer beleeft in de voetsporen van deze jonge Odys-

seus ondertussen nog een extra trip. Je komt er namelijk al gauw achter dat Pesapane in haar 'Odysseus en de verdronkenen en geredden' het klassieke verhaal op tal van momenten volledig loslaat. Maar daar voegt ze een karrevracht aan andere inspiraties aan toe. Die speurtocht naar verwijzingen is een onderhoudende en duizelingwekkende reis op zich.

Toespelingen zijn er zowel naar Jimi Hendrix als naar Dante's Inferno. Ook Hello Kitty komt voorbij. En als Odysseus en zijn broertje uiteindelijk aankomen bij de onderwereld - in de vorm van een zwembad op een camping! - is de ontmenselijking van het concentratiekamp zoals Primo Levi die

„
Toen ik zo'n
zwemparadijs
zag, met enorme
glijbanen en
roodverbrande
toeristen, dacht
ik alleen maar:
zo ziet de hel
er dus uit

Elisa Pesapane

De jonge Odysseus en zijn broer (2025).

TEKENING ELISE PESAPANE

Elisa Pesapane: „Als half-Italiaanse zitten de klassieken gewoon in mijn DNA.”

FOTO MEDIAHUIS/RICHARD STEKELBURG

beschreef in zijn 'Is dit een mens' ineens gruwelijk dichtbij.

Absurd

En toch blijft het verhaal ook op de rauwe momenten stevast kolde-riek en vermakelijk absurd. Al was het maar vanwege de personages die in al hun grilligheid voorbijko- men. En het feit dat achter al die personages kennelijk echte mensen schuilgaan: Pesapane gebruikte haar Italiaanse vrienden en vaste gasten van een camping in Umbrië, waar ze zelf ook vaak komt, als model. Odysseus en zijn broertje? Dat zijn haar eigen kinderen.

„Dat Odysseus in mijn verhaal een broertje heeft, is eigenlijk gewoon omdat mijn jongste het niet pikte dat hij niet in het ver- haal zou zitten”, vertelt ze. „Hij was echt pislank. Hij nam ook geen genoegen met een bijrolletje. Ik probeerde het uit te leggen, maar hij bleef boos. Toen moest ik ver- dorie dus het hele verhaal omgooi- en. Uiteindelijk ben ik er heel blij mee, hoor, want het werkt enorm. Al was hij zelf nog niet direct te- vreden. Dat ik hem in een eerdere versie aan het eind dood liet gaan, was voor hem opnieuw on-be- spreekbaar.”

Als half-Italiaanse zitten de klassieken gewoon in haar DNA, vertelt ze. Het is voor haar dus niet meer dan logisch dat die terug- komen in haar werk. Sinds haar studie aan de Koninklijke Acade- mie van Beeldende Kunsten in Den Haag en Italiaanse Letterkunde aan de Universiteit Leiden maakte Elisa Pesapane (1979) onder meer teke- ningen voor de expositie 'Coupe- rus en de Oudheid', werkte ze samen met schrijver Arnon Grun- berg aan haar kunstproject 'Liefde na Auschwitz', maakte ze een ten-

toonstelling over de liefde en de dood met dichter Jean Pierre Ra- wie, en tekende ze bij werk van Hafid Bouazza, Willem Elsschot, Vic van de Reijt en tal van anderen. „Dit project doe ik helemaal alleen en ik wilde dit al jaren maken. Dat maakt het voor mij ook wel extra bijzonder...”

In 2020 zou ze al iets doen rond Odysseus. Ze zou een bijdrage in beeld maken voor een symposium dat zij rondom de Griekse held organiseerde met haar oud-studie- genote Italiaanse Letterkunde Emma Grootveld - maar dat ging toen wegens corona niet door. Odysseus verdween evenwel niet meer uit haar hoofd.

Zwemparadijs

„Iets later was ik op Corfu. Voor de kust daar heb je een rots, het ei- landje Pontikonisi, wat volgens de overleveringen het schip van Odys- seus is, dat door de woedende god Poseidon in steen werd veranderd. Maar er was nog iets op Corfu. Daar is een enorm aquapark, je weet wel: zo'n zwemparadijs met enorme glijbanen waar roodver- brande en veelal iets te dikke toe- risten in ronddobberen. Toen ik dat zag, dacht ik alleen maar: zó ziet de hel er dus uit. Onbewust was daarmee het zaadje geplant voor een eigen Odyssee-verhaal. Want toen ik weer wat later op mijn vaste camping in Umbrië mijn kinderen in het zwembad daar zag plonsen, ontvouwde zich het verhaal van Odysseus zoals ik dat zou maken.”

Dat zwembad op die camping had tot voor kort zo'n klassiek hekwerk met een douche en voe- tenbadje waar je eerst doorheen moet. Ook dat ding heeft een pro- minente rol in Pesapane's Odyssee.

Boek en expositie

Het boek 'Odysseus en de verdrinken en geredden' van Elisa Pesapane is verschenen bij uitgeverij Zoetzuur en voor 38,50 euro verkrijgbaar via de uitgever en in het Rijksmuseum van Oudheden. De gelijknamige tentoonstelling is als onderdeel van 'Galleria' tot 1 november te zien in het museum.

Het is gepromoveerd tot de 'Zuilen van Hercules', de goddelijke grens die aan de mensheid is opgelegd en die zij niet voorbij mag: 'Non plus ultra!' Daarachter bevindt zich de onderwereld. In een zwembad dus. Alwaar Odysseus na een lange reis zijn moeder terugziet.

Pesapane: „In de Griekse my- thologie is een handvol figuren die de onderwereld ingaan en er weer levend uitkomen. In mijn verhaal zijn voor het eerst twee broers! Wat dat betreft is het dus inderdaad wel zo leuk dat ik zijn broertje heb laten leven.”

Een uitnodiging van het Rijks- museum van Oudheden om een expositie te maken als onderdeel van de zomertentoonstelling 'Gal- leria' gaf de mogelijkheid om wat Pesapane voor ogen stond, ook daadwerkelijk te maken. Het mi- nutieus schragen en onderbouwen van haar verhaal deed ze vervol- gens goeddeels in Rome. Het Ko- ninklijk Nederlands Instituut in Rome bood haar daarvoor een plek als 'artist-in-residence' aan.

Dat instituut zit nota bene aan de Via Omero, de Homerusstraat.

Op nog geen tien minuten lopen daarvandaan zit het Museo Nazio- nale Etrusco di Villa Giulia - het Nationaal Etruskenmuseum. Pesa- pane: „In dat museum vond ik een prachtig terracotta vrouwenhoofd met wapperende krullen van on- geveer 350 jaar voor Christus. Het stelt Leucothea voor, de witte zee- godin die in Homerus' Odyssee Odysseus redt door hem een magi- sche sluier te geven, waarmee hij tijdens een storm in zee blijft drij- ven. Leucothea is de bescherm- godin van zeelieden en drenkelin- gen. Als je naar dit beeld van de zeegodin kijkt, voel je de warmte, ruik je de zee en voel je de wind door je haren. Hoe dat terracotta beeld haar haren laat zien, was de inspiratie voor de wapperende haren van mijn Odysseus en zijn broertje. Met die wapperende ha- ren had ik de toon voor het hele boek te pakken.”

Campingdouche

Voor de tentoonstelling in Leiden moet je eerst door die al genoemde campingdouche heen. Dat wil zeggen: door een getekende versie daarvan. Pesapane: „Een echte douche en voetenbadje - dat had me geweldig geleken hier. Maar ik snap dat dat niet kon.”

Achter de douche zit ook geen zwembad, maar een zaal met op vier wanden volledig gevuld met enorme uitvergrotingen van Pesa- pane's tekeningen. Tot het plafond reiken ze. Daarmee doet de zaal meteen denken aan een onder- grondse, rijk versierde Etruskische grafkamer zoals we ze kennen van de necropolissen van Cerveteri en Tarquinia.

Aan weerszijden hangt een aan- tal originele tekeningen. Midden in de zaal staat een vitrinekast met

een persoonlijke keuze van de kunstenares uit de Etruskische collectie van het museum. Zo staat er een bronzen satyr en een lange- rekt, 'avondschaduwbeeld' van brons. Er staan ook twee stenen urnen in de vorm van kleine sarco- fagen. Pesapane: „Je weet dat de Etrusken Odysseus ook kenden? Ze noemden hem 'Utuse' en vereerden hem als 'vader van de Etrusken'.”

Beschaving

Met de klassieke oudheid in haar DNA zitten de Etrusken waar- schijnlijk het diepst in Pesapane's hart. De echte verwondering begon immers bij die nog altijd ietwat mysterieuze beschaving die in de eeuwen voor onze jaartelling bloei- de in het huidige Toscane, Umbrië en Latium. Bij een steen op de necropool bij Tarquinia begin jaren 90 om precies te zijn.

Ze schrijft erover in haar boek. Over hoe ze veertien en een half jaar oud en bloedchagrijnig was, omdat ze met haar ouders mee moest op wéér zo'n cultureel uit- stapje: 'Vanaf een grote steen keek ik uit over de glinsterende zee in de verte, terwijl de warme, droge wind in mijn gezicht en haren blies. Daar, staand op die steen in Tarquinia, voelde ik iets wat me diep in mijn kern raakte. Een ver- binding met wat er was geweest, voorbij was getrokken en er tegelij- kertijd nog steeds was.'

„Ik voelde me op dat moment heel even totaal verloren in plaats en tijd. En dat gaf een onbeschrij- felijke rust. Alsof iemand een arm om me heen sloeg en zei: 'Het komt wel goed.' Ik voelde me niet meer alleen. Ik wist ook meteen dat ik dat gevoel bij me moest zien te houden, als iets heel waardevols. Dus ja, dat zit er bij mij.”